

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

De Eloquentiæ dignitate. Dei, animi, & eloquentiæ similitudo. Capvt I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

De Eloquentia dignitate.

Dei, animi, & eloquentia similitudo.

CAPVT I.

Eloquens. Deus quidam inter homines. apud Cic. de orat. nu. 30. quod Plato dixit. *ὁ λόγος ἐστὶν θεὸς ἢ ἀνθρώπος.*

EST verè eloquentia semen cœli, & ex ætèrni luminis fonte delibatus radius, quo qui cæteris excellunt, propius ad cœlestes accedunt, & cum ijs maius quoddam videntur habere commercium.

Dicam clarius & illustrius: Quam habet cum Deo affinitatem mens humana, hæc ipsam cum mento sibi vendicat Regina terrarum eloquentia.

Animus simulachrum Dei est, Deus animus est, eloquentia diuina est. Quod est Deus in mundo, animus in corpore, hoc eloquentia in vita ciuili. Ille segregatus est ab omni concretionem mortali, hic totus spiritus est, eloquentia eximia mentis soboles non obscura. Ille videt omnia, nec viderit, hic cernit omnia, nec cernitur; eloquentia capit omnia, nec satis capitur. Ille quasi ventorum cursibus, hic amoris pennis influit; at suada tota vis affectu tanquam vehiculo rapitur, & permeat in pectora. Ille per omnes vniuersi plagas diffusus est, hic per omnia corporis membra distributus, omnes verò artes, & disciplinas cõmuni quodam vinculo complexa perlabitur eloquentias; ille regiam habet in cœlo, hic in corde, isthæc in mente: illum superi colunt, manes obseruant, voluit orbem, illuminat solem, regit mundum, calcas inferos; huic supremæ corporis partes obtemperant, famulantur infima, caput neruis, quasi fidibus intentum mouet, oculorum lumen accendit, flectit corpus, in membris omnibus dominatur; eloquentiam verò timent Reges, reuerentur subditi, frænat hominum voluntates, illustrat ingenia, administrat ciuitates, atque inferiora se despiciat omnia.

Multas quidam artes, aut à brutis animantibus effingimus, aut eas cum ipsis habemus cõmunes (nihil de figulis, cæmentarijs, elinopegis, architectis loquor) etiam voce & fidibus canere, lanas inficere, et las texere, medicinam facere, bella genere, imperia administrare, belluarum exemplo edocemur: At verò dicere (quod est copiose, ornate, & sapienter loqui) totum illud, quod per se magnum est, totum nostrum est in huius laudis societatem non muta pecudes se te offerunt; Angeli ipsi nostrum palmatum continentur, quasi humani corporis com-

pagibus essent inclusi, credo, hac de re nobiscum certarent.

Quapropter Deorum inuentum eloquentiam antiqui crediderunt; & Græci quidem Mercurio, quem *λόγος προφήτης*, Ophæus nominat; Galli suo Herculi Ogmio adscripserunt; melius, qui Deo scientiarum fonti acceptum referunt.

Orpheus in hymno Mercurij τὸ Ἡρακλῆα σὺν Ἡρακλῆϊ δὲ ὄγμῳ ὄσμῳ (ὡς φωνῆ ἐπιχορῆα) Lucianus.

De Eloquentia pulchritudine.

Comparatur cum Pantarba lapide.

CAPVT II.

ATque cum tanta sit eloquentia dignitas, certè non minor est pulchritudo, & suauitas, quæ barbarorum sensus incredibili quadam voluptate titillat. Occurrit hic mihi, quod de Pantarba narrat Hiarchas, apud Philostratum.

Vide Cic. l. 2. de orat. nu. 34. Philost. in vita Apoll. l. 3. c. 14. Pantarba descriptio.

Lapillus est vt pulchritudine insignis, sic virtute admirabilis; ardet enim suaui quodam fulgore, & radijs perstringens oculos, diem vel media nocte accendit: at, quod mixeris, id ipsum lumen spiritus est, adeo efficax, vt longius diiunctos inter se lapides cõciliet: & quantum illa vis (quæ satis oratione explicari non potest) diffunditur, tantum obtinet imperij, ac ceruicibus; lapidum non secus, ac apum examina pertrahit. Verum natura, ne tam preciosum munus vilesceret, non modò oculis terræ visceribus abdidit, sed & facultatem indidit, qua ex captantium manibus efflueret, nisi prouida ratione teneretur.

Quæ omnia mirificè eloquentia conueniunt: si lux quaeritur, quid illustrius: si vis, quid potentius? si larebra, quid occultius: Ipsa enim non modo lucida est, sed eos in quibus dominatur, scientia claritate perfusos, magni quoque nominis celebritate nobiles facit: tantum autem habet vitium, vt miti quodam dominatu sese insinuet in pectora, quæ nullæ aliæ machinæ potuissent expugnare, (sed hoc grande, neruosum, magnisque affectibus incitatum orationis genus, non est omnibus in promptu) tantis eius, vt cæterorum omnium, eximiam pulchritudinem difficultatibus, non secus ac ipsam spinis, natura vallauit.

De vtilitate Eloquentia.

CAPVT III.

QUAE duæ res in ciuili vita plurimum possunt, Ars militaris, & Doctrina, eloquentia.